

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Języka Polskiego
z Elementami Historii
dla uczniów szkół podstawowych
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2011/2012**

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny

Data: 09.11.2011

Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia:

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 7 stron i 23 zadania.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz właściwą odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem **X** i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **45**

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **36**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	2	1	2	1	5	2	1	1	1	4	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	9	45
Liczba punktów uzyskana przez uczestnika konkursu																								

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący - .....
2. Członek - .....
3. Członek - .....
4. Członek - .....

Zadanie 1. (0 – 2 pkt.)

Zaznacz dwa zdania, które są cytatami z legend opowiadających o początkach państwa polskiego.

- A. Okrutny władca Popiel schronił się w wieży na wyspie jeziora Gopło, gdzie został zjedzony przez myszy.
- B. Książę Mieszko I wraz ze swym otoczeniem przyjął chrzest.
- C. Pierwszym królem Polski został Bolesław Chrobry.
- D. Po śmierci księcia Kraka władzę nad krajem objęła jego córka Wanda.

Zadanie 2. (0 – 2 pkt.)

Wybierz z ramki i podpisz ilustracje nazwami rzemieślników, którzy w średniowieczu wykonywali tego typu przedmioty.

bartnik, bednarz, folusznik, garbarz, ludwisarz, płatnerz, snycerz

A. ....

B. ....

C. ....

Zadanie 3. (0 – 1 pkt)

Zaznacz odpowiedź zawierającą wyłącznie elementy systemu obronnego średniowiecznego miasta.

- A. brama miejska, zamek, fosa, rynek
- B. mury obronne, baszta, most zwodzony, fosa
- C. przegierz, fosa, zamek, brama miejska
- D. fosa, kamienice, mury obronne, ratusz

Zadanie 4. (0 – 2 pkt.)

Wypisz z ramki nazwy czterech zakonów, które przybyły do Polski w średniowieczu.

jezuici, redemptoryści, cystersi, franciszkanie, benedyktyni, salezianie, dominikanie, paulini

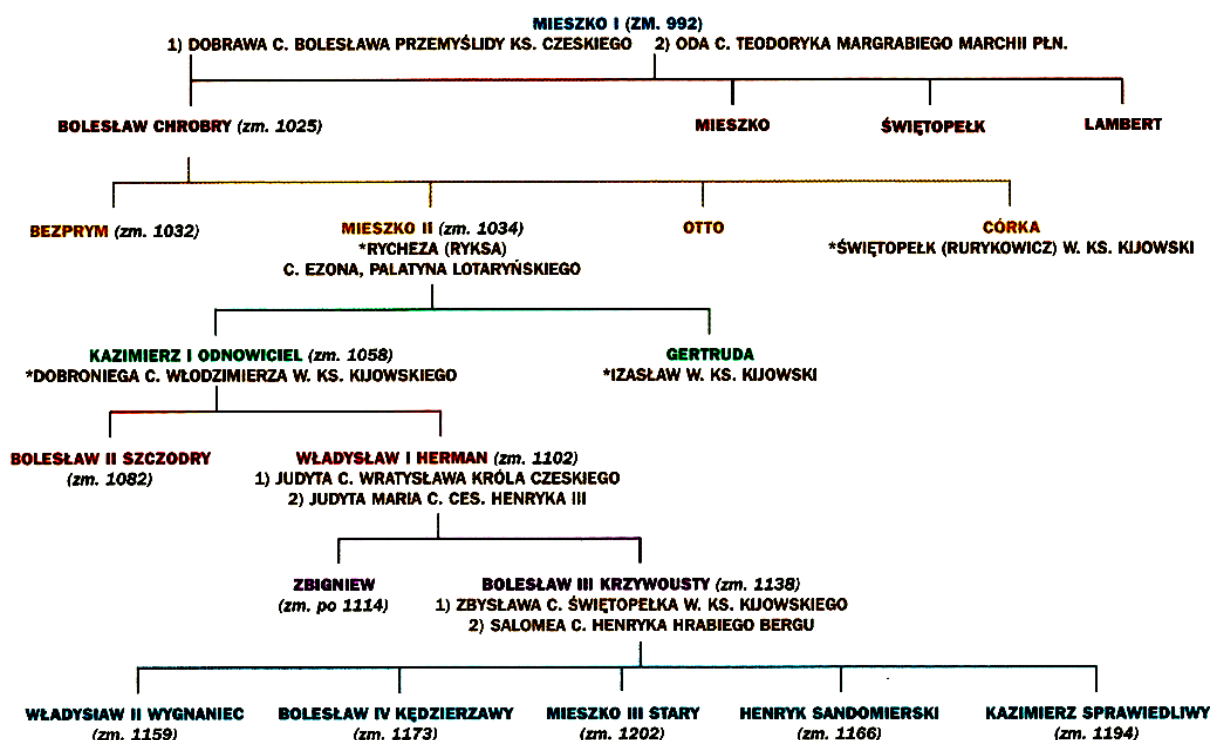
Zadanie 5. (0 – 1 pkt)

Zaznacz zdanie prawdziwe.

- A. Milenium to czas, jaki upłynął od narodzin Chrystusa do końca XX wieku.
- B. Dekada to okres 10 lat.
- C. Era to okres życia człowieka od urodzenia do śmierci.
- D. Wiek to okres 1000 lat.

Zadanie 6. (0 – 5 pkt.)

Na podstawie analizy tablicy genealogicznej odpowiedz na pytania.

- A. Na tablicy genealogicznej przedstawiono imiona członków dynastii. Jak nazywa się ta dynastia?
 .....
- B. Kim dla Mieszka II była Dobrawa?
 .....
- C. Z kim spotkał się w Gnieźnie w 1000 roku cesarz niemiecki Otton III?
 .....
- D. Z jakiego kraju pochodziła matka Bolesława Chrobrego?
 .....
- E. Kim dla Bolesława II Szczodrego był Bolesław III Krzywousty?
 .....

Zadanie 7. (0 – 2 pkt.)

Wypisz z ramki określenia zajęć oraz osiągnięć człowieka pierwotnego charakterystycznych dla koczowniczego i osiadłego trybu życia.

krzesanie ognia, polowanie na mamuty, uprawa roli, wynalezienie łuku, hodowla zwierząt, wynalezienie koła garncarskiego

Koczowniczy tryb życia: .....

Osiadły tryb życia: .....

Tekst do zadań od 8. do 11.

"Czegóż płaczesz? – staremu mówił czyżyk młody –
Masz teraz lepsze w klatce niż w polu wygody".
"Tyś w niej zrodzon – rzekł stary – przeto ci wybaczę;
Jam był wolny, dziś w klatce – i dlatego płaczę".*

Ignacy Krasicki: *Ptaszki w klatce*

*czyżyk – mały ptaszek, dawniej często hodowany w klatkach.

Zadanie 8. (0 – 1 pkt)

Udowodnij, że bohaterowie bajki zostali ukazani za pomocą uosobienia.

.....
.....

Zadanie 9. (0 – 1 pkt)

Jaki morał wynika z bajki I. Krasickiego?

.....
.....

Zadanie 10. (0 – 1 pkt)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących bajki I. Krasickiego. Zaznacz TAK, jeżeli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1. W utworze wypowiadają się dwie osoby.	TAK	NIE
2. Każdy wers wiersza składa się z 13 sylab.	TAK	NIE
3. Rymy w wierszu są nieparzyste.	TAK	NIE
4. Wszystkie rymy są dokładne.	TAK	NIE

Zadanie 11. (0 – 4 pkt.)

Streść w 2 – 3 zdaniach bajkę pt. *Ptaszki w klatce*. Nie przytaczaj wypowiedzi bohaterów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 12. (0 – 1 pkt)

Zapisz w postaci bezokolicznika trzy dowolne czasowniki z tekstu.

.....

Zadanie 13. (0 – 1 pkt)

Formy czasu teraźniejszego można utworzyć od czasownika

- A. westchnąć.
- B. wzdychać.
- C. włożyć.
- D. wziąć.

Tekst do zadań od 14. do 15.

Bajka rz. ż, CMc. -jce; lm D. -jek **1.** niewielkich rozmiarów opowiadanie o treści fantastycznej, nasyconej cudownością, wywodzące się z literatury ludowej, powtarzające utrwalone w kulturze motywy (np. zwycięstwa dobra nad złem, nagrody spotykającej wytrwałych i odważnych), przedstawiające świat zjawisk nadprzyrodzonych wpływający na losy bohaterów; baśń. **2.** historia, wiadomość całkowicie nieprawdziwa, zmyślona, niedorzeczna, nieprawda, kłamstwo, bujda, plotka. **3. lit.** krótki utwór, zwykle wierszowany, o treści umoralniającej lub satyrycznej, będący przypowieścią o ludzkim życiu. **4.** coś mało znaczącego, nieważnego lub bardzo łatwego, drobiazg, drobnostka, nic.

Na podstawie : *Słownik współczesnego języka polskiego*, Warszawa 1998.

Zadanie 14. (0 – 1 pkt)

Wyjaśnij, co oznacza zapis:

lm D. -jek. ....

Zadanie 15. (0 – 1 pkt)

W zdaniu Wiersz Krasińskiego jest bajką podkreślony wyraz został użyty w znaczeniu podanym w słowniku jako

- A.1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 16. (0 – 2 pkt.)

Uzupełnij luki w tekście, wpisując w nie odpowiednie wyrazy z ramki.

Aby powstał film będący ..... powieści, musi znaleźć się ....., który podejmie się sfinansowania przedsięwzięcia. On to zatrudni ....., który na podstawie książki napisze ....., oraz ..... czuwającego nad całością mającego powstać obrazu filmowego. Wspólnie z nim zaangażują.....mających zagrać w filmie oraz zespół ludzi odpowiedzialnych za obraz i dźwięk, m.in. ....

adaptacja, aktorzy, operatorzy kamer, producent, reżyser, scenariusz, scenarzysta

Tekst do zadań 17. i 18.

Seria o Harrym Potterze odniosła olbrzymi sukces **komercyjny** na świecie w zakresie wyników sprzedaży książek, **gadżetów** promocyjnych, gier komputerowych, oglądalności w kinach czy sprzedaży filmów. Została zaliczona do jednego z ważniejszych wydarzeń współczesnej **popkultury**. Książka została przetłumaczona na ponad pięćdziesiąt języków. Zjawisko fascynacji światem Harry'ego Pottera nazwano potteromanią. Joanne Kathleen Rowling w 2003 roku zajęła piąte miejsce na liście 500 najlepiej zarabiających Brytyjczyków.

Wikipedia

Zadanie 17. (0–1 pkt)

Wypisz jeden z wyróżnionych wyrazów i wyjaśnij jego znaczenie.

.....

Zadanie 18. (0 – 2 pkt.)

Wymień dwa przejawy potteromanii:

1. ....
2. ....

Zadania od 19. do 23. do lektury: *Harry Potter i kamień filozoficzny*

Zadanie 19. (0 – 1 pkt)

Jaki wspólny motyw baśniowy łączy postacie Harry’ego Pottera i Kopciuszka?

.....

Zadanie 20. (0 – 1 pkt)

Który przedmiot nie posiadał w powieści magicznych właściwości?

- A. Szachy Rona.
- B. Kufer Harry’ego.
- C. Parasol Hagrida.
- D. Przypominajka Nevilla.

Zadanie 21. (0 – 2 pkt.)

Nazwij magiczne istoty, które w powieści nosiły imiona:

- Hedwiga – .....
- Norbert – .....
- Parszywek – .....
- Puszek – .....
- Teodora – .....
- Zakąła – .....

Zadanie 22. (0 – 1 pkt)

Wydarzenie, dzięki któremu Hermiona, Harry i Ron zostali przyjaciółmi, to

- A. odnalezienie kamienia filozoficznego.
- B. wyprawa do Zakazanego Lasu.
- C. pierwszy mecz quidditcha.
- D. pokonanie trolla.

Zadanie 23. (0 – 9 pkt.)

Zredaguj list, jaki Hermina lub Ron mogliby napisać do swoich rodziców. Opowiedz w nim o wydarzeniu, które miało miejsce w Hogwarcie.

Pamiętaj, że Twoja wypowiedź powinna zająć co najmniej $\frac{3}{4}$ wyznaczonego miejsca.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Klucz punktowania zadań

Klucz do zadań otwartych zawiera **propozycje** odpowiedzi. Należy uwzględnić **każdą prawidłową odpowiedź, nawet jeżeli nie została zamieszczona w poniższym kluczu.**

Nr zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba pkt.	Kryteria
1.	A. , D.	0–2	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.
2.	A. bednarz. B. ludwisarz. C. płatnerz.	0–2	2 punkty – za poprawne wypisanie trzech zawodów. 1 punkt – za poprawne wypisanie dwóch zawodów.
3.	B.	0–1	
4.	cystersi, franciszkanie, benedyktyni, dominikanie	0–2	2 punkty – za pełną odpowiedź. 1 punkt – za poprawne wypisanie trzech zakonów.
5.	B.	0–1	
6.	A. Piastowie. B. babcia. C. Bolesław Chrobry. D. Czechy. E. bratanek.	0–5	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.
7.	Koczowniczy tryb życia: krzesanie ognia, polowanie na mamuty, wynalezienie łuku. Osiadły tryb życia: uprawa roli, wynalezienie koła garncarskiego, hodowla zwierząt.	0–2	Za właściwe oznaczenie trzech elementów koczowniczego trybu życia –1 punkt. Za właściwe oznaczenie trzech elementów osiadłego trybu życia – 1 punkt.
8.	Np.: Dowodem na uosobienie zwierząt w bajce jest prowadzona między nimi ludzkim głosem rozmowa.	0–1	
9	Np.: Kto urodził się w niewoli, nie tęskni za nią i nie próbuje o nią walczyć; pamiętający życie na wolności z trudem znoszą niewolę.	0–1	Uwaga! Uczeń może (nie musi) podać analogię do sytuacji Polski pod zaborami.
10.	1. NIE. 2. TAK. 3. NIE. 4. TAK.	0–1	Za poprawną ocenę wszystkich stwierdzeń.
11.	Np.: Młody czyżyk pytał starego, dlaczego płacze, jeżeli wygodniej żyje w klatce niż na wolności. Stary odpowiedział, że urodzony w niewoli nie rozumie wartości wolności. Wolność jest ważniejsza od wszelkich wygod.	0–4	I. Zawartość streszczenia: 1) Streszczenie zawierające komplet informacji (pytanie młodego do starego czyżyka, treść pytania, treść odpowiedzi) – 2 punkty. 2). Niezbyt dokładne streszczenie lub zbyt dosłowne przepisanie tekstu Krasickiego – 1 punkt. II. Używanie tylko form czasowników w trzeciej osobie – 1 punkt. III. Nieprzekroczenie wyznaczonej granicy 2– 3 zdań – 1 punkt.
12.	płakać, mówić, mieć, zrodzić, rzecz, wybaczyć, być	0–1	Za trzy poprawnie utworzone bezokoliczniki – 1 punkt Uwaga! Jeżeli wśród dobrych odpowiedzi uczeń poda choćby jedną niepoprawną, nie otrzymuje punktu.
13.	B.	0–1	
14.	<i>Im D. –jek.</i> – forma dopełniacza liczby mnogiej: bajek.	0–1	
15.	C.	0–1	
16.	Aby powstał film będący adaptacją powieści, musi znaleźć się producent , który podejmie się sfinansowania przedsięwzięcia. On to zatrudni scenarzystę , który na podstawie książki napisze scenariusz , oraz reżysera czuwającego nad całością mającego powstać obrazu filmowego. Wspólnie z nim zaangażują aktorów mających zagrać w filmie oraz zespół ludzi odpowiedzialnych za obraz i dźwięk, m.in. operatorów kamer .	0–2	I. Za poprawne wpisanie co najmniej pięciu wyrazów – 1 punkt. II. Za użycie właściwej formy fleksyjnej dopisanych wyrazów – 1 punkt.

17.	komercyjny – nastawiony głównie na zysk, dochodowy, opłacalny gadżet – przedmiot, często niewielkich rozmiarów, służący do zabawy, reklamy, służący imponowaniu innym popkultura – kultura przeznaczona dla masowego, często mało wymagającego odbiorcy	0–1	Za poprawne wyjaśnienie znaczenia jednego z wyróżnionych wyrazów – punkt.
18.	Np.: - ogromna liczba sprzedanych książek, - tworzenie gadżetów promocyjnych, - powstawanie tematycznych gier komputerowych, - ekranizacja powieści i wysoka oglądalność filmów, - przetłumaczenie książki na kilkadziesiąt języków.	0–2	Po 1 punkcie za każdy trafnie dobrany argument.
19.	Np.: Postacie Harry’ego Pottera i Kopciuszka łączy wspólny motyw osieroconego dziecka, krzywdzonego przez krewnych, u których mieszka.	0–1	
20.	B.	0–1	
21.	Hedwiga – sowa Norbert – smok Parszywek – szczur Puszek – (trzygłowy) pies Teodora – ropucha Zakąła – centaur	0–2	Za 6– 5 poprawnych odpowiedzi – 2 punkty. Za 4 poprawne odpowiedzi – 1 punkt.
22.	D.	0–1	
23.	Wypowiedź pisemna w formie opowiadania zawartego w liście, napisana na podstawie fabuły lektury, z celowym zastosowaniem środków językowych, przestrzegająca norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych.	0–9	I. Zgodność z tematem. Uczeń pisze w imieniu Hermiony lub Rona list, w którym opowiada, co wydarzyło się w Hogwarcie – 1 punkt. II. Realizacja tematu – 0– 2 punkty. 1). Opowiadanie o rozbudowanej fabule, osadzone w świecie przedstawionym powieści (bohaterowie, ciąg wydarzeń) – 2 punkty. 2) Opowiadanie ze schematycznie zarysowaną fabułą bądź zbyt odbiegającą od fabuły powieści – 1 punkt. III. Forma listu – 0– 2 punkty. 1) Podanie nadawcy, odbiorcy, miejscowości, (daty) – 1 punkt. 2) Wprowadzenie zdań, wyrażeń lub zwrotów charakterystycznych dla listu (nawiązanie do treści poprzedniego, pozdrowienia, itp.) – 1 punkt. IV. Barwność stylu, bogactwo słownictwa wypowiedzi – 1 punkt. V. Poprawność językowa (dopuszczalne dwa błędy) – 1 punkt. VI. Poprawność ortograficzna (dopuszczalne dwa błędy) – 1 punkt. VII. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne trzy błędy) – 1 punkt. Uwaga! Przyznajemy punkty za kryteria IV – VII, jeżeli uczeń zapisał co najmniej $\frac{3}{4}$ wyznaczonego miejsca.